

HEINÄVEDEN KUNTA
Työsuojelun toimintaohjelma

Hyväksytty
Yhteistyötoimikunta 13.12.2018
Kunnanhallitus 14.1.2019

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO

2. TYÖSUOJELUN MÄÄRITELMÄ

3. TYÖSUOJELUN TAVOITTEET

4. TYÖSUOJELUTOIMENPITEET JA SEURANTA

- 4.1 Ennakoiva työsuojelu**
- 4.2 Työsuojelukäynnit**
- 4.3 Seuranta**
- 4.4 Työtapaturmien syiden selvittäminen**

5. VASTUU TYÖSUOJELUTOIMINNASTA

- 5.1 Työntekijöiden vastuuseen kuuluvat**
- 5.2 Esimiesten vastuuseen kuuluvat**
- 5.3 Ylemmän johdon vastuuseen kuuluvat**
- 5.4 Luottamushenkilöjohto**

6. TYÖSUOJELUORGANISAATIO

- 6.1 Työsuojelupäällikön tehtäviin kuuluu**
- 6.2 Työsuojeluvaltuutetun tehtäviin kuuluu**
- 6.3 Työyhteistöiimi = TYTTI**
- 6.4 Yhteistyötoimikunta**

7. RISKIEN ARVIOINTI

8. TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMINEN

9. HÄIRINTÄ JA EPÄASIALLINEN KOHTELU

10. KOULUTUS JA TIEDOTUS

11. TYÖHÖNOPASTUS JA PEREHDYTTÄMINEN

12. LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATION TYÖSUOJELU

13. TYÖTERVEYSHUOLTO

14. TYÖKYKYÄ YLLÄPITÄVÄ TOIMINTA

TYÖSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA

1. JOHDANTO

Työsuojeluohjelman lähtökohtana on työturvallisuuslaki (738/2002), jonka mukaan työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset (*työsuojelun toimintaohjelma*). Toimintaohjelmasta johdettavat tavoitteet turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

2. TYÖSUOJELUN MÄÄRITELMÄ

Työsuojelulla tarkoitetaan toimia, joilla vapaaehtoisesti ja myös lain velvoittamana pyritään ehkäisemään, vähentämään ja poistamaan työssä ja työoloista aiheutuvia vaaroja ja vaurioita. Työsuojelulla pyritään muuttamaan työ ja työolot sellaisiksi, että ne edistävät ihmisen ruumiillista, henkistä terveyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Työsuojelutoimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti työntekijöihin: työsuojelu pyrkii vähentämään työstä työntekijälle koituvia vaaroja ja haittoja.

3. TYÖSUOJELUTOIMINNAN TAVOITTEET

Työsuojelun päämääränä on luoda turvalliset ja terveelliset työolot kaikille kunnan palveluksessa oleville sekä tukea työntekijöiden työkyvyn ylläpitämistä. Samalla pyritään saamaan aikaiseksi avoin ja keskusteleva ilmapiiri, joka kannustaa ja motivoi omatoimisesti luomaan hyviä työolosuhteita.

Työyhteisötiimi tekee vuosittain toimintasuunnitelman yhdessä työterveyshuollon kanssa.

4. TYÖSUOJELUTOIMENPITEET JA SEURANTA

Työsuojelu on yhteistyötä ja koskee kaikkia työpaikalla työskenteleviä. Jokainen on velvollinen ilmoittamaan työympäristössään havaitsemistaan puutteista esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle tai –päällikölle ja noudattamaan työpaikalla laadittuja turvallisuusohjeita. Jokaisen on tiedettävä oman työnsä ja työympäristönsä vaarat ja niiltä suojautuminen, omaa työtään koskevat määräykset ja ohjeet sekä niiden muutokset. Jokaisella on vastuu oman työpaikkansa turvallisuudesta.

4.1 Ennakoiva työsuojelu

- Työntekijällä on mahdollisuus vaikuttaa oman työnsä ja työnkuvansa suunnitteluun ja valmisteluun
- Työntekijöillä on mahdollisuus osallistua työtilojensa rakentamisen ja saneerauksen suunnitteluun
- Mahdollisuus osallistua laitehankintojen suunnitteluun

- Työntekijät perehdytetään uusiin koneisiin ja laitteisiin sekä työtiloihin.
- Kiinnitetään huomiota työntekijöiden jaksamiseen riittävän ajoissa

4.2 Työsuojelukäynnit

- Työsuojeluhenkilöstö osallistuu työterveyshuollon järjestämiin työpaikkakäynteihin, joita suoritetaan n. kolmen vuoden välein. Työterveyshuolto tekee käynnistä raportin, joka toimitetaan esimiehille, toimenpiteiden suorittamisen vastuuhenkilöille, työsuojeluhenkilöstölle, yhteistyötoimikunnalle sekä tarvittaessa kunnanhallitukselle ja/tai työsuojelupiiriin.
- Työsuojeluhenkilöstö tekee työsuojelukäyntejä työpaikoille tarvittaessa. Työterveyshuollon edustajia voidaan tällöin ottaa mukaan asiantuntijoiksi.
- Työsuojelukäynneistä raportoidaan yhteistyötoimikunnalle.

4.3 Seuranta

- Työsuojeluhenkilöstö seuraa onko esitettyjä toimenpiteitä toteutettu. Mikäli näin ei ole tehty, otetaan vakavissa puutteissa yhteys työsuojelupiiriin. Lievemmissä tapauksissa kehoitetaan työpaikan esimiestä ja vastuuhenkilöä korjaamaan puutteet.
- Työsuojelupäällikkö raportoi kerran vuodessa työterveyshuollolle ja yhteistyötoimikunnalle todetuista ammattitaudeista ja sattuneista työtapaturmista sekä ilmoittaa työolosuhteissa tapahtuneista muutoksista.

4.4 Työtapaturmien syiden selvittäminen

Työtapaturmat on välittömästi ilmoitettava esimiehelle tai hänen sijaiselleen sekä työsuojelupäällikölle. Heidän velvollisuutenaan on käynnistää asiasta tutkimus. Työsuojelupäällikkö ilmoittaa asiasta työsuojelupiirille ja tarvittaessa muille viranomaisille.

Myös vähäiset tapaturmat, ammattitaudit ja ns. läheltä piti –tapaukset on ilmoitettava esimiehelle tai hänen sijaiselleen ja työsuojelupäällikölle, jotka tutkivat tapahtuneeseen johtaneet syyt ja ryhtyvät toimenpiteisiin vastaavanalaisten vaarojen ehkäisemiseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös olla mukana tällaisessa tutkinnassa. Työyksikköihin jaetaan lomake, jolla tapaturmat ja läheltä piti –tilanteet ilmoitetaan. Ilmoitukset toimitetaan työsuojelupäällikölle, joka käy ne läpi säännöllisesti läpi työsuojeluvaltuutetun kanssa, sekä yhteistyötoimikunnalle.

5. VASTUU TYÖSUOJELUTOIMINNASTA

Vastuunjako perustuu Heinäveden kunnan hallintosääntöön ja sen määräämiin vastuusuhteisiin. Vastuu kulkee linjaorganisaation mukaisesti.

5.1 Työntekijöiden vastuuseen kuuluvat:

- oman työyhteisön kehittämiseen osallistuminen

- annettujen ohjeiden ja määräysten noudattaminen
- turvallisten työtapojen noudattaminen
- työympäristön tarkkailu
- epäkohtien ilmoittaminen työnjohdolle
- oman työpaikkansa työturvallisuus

5.2 Esimiestason vastuuseen kuuluvat:

- oman työyhteisön kehittämisen edellytysten luominen sekä prosessin käynnistäminen ja ylläpitäminen
- työpaikkojen turvallisuusohjeiden antaminen ja työsuojelutietouden välittäminen
- epäkohtien ilmoittaminen ylimmälle johdolle
- työsuojelumääräysten ja -ohjeiden välitön valvonta
- henkilöstön ohjaus ja neuvonta sekä työnopastus
- työsuojelunäkökohtien huomioon ottaminen laitehankinnoissa

5.3 Ylimmän johdon vastuuseen kuuluvat:

- yleisten työsuojelun järjestämistä koskevien ohjeiden antaminen
- työsuojeluvaikeuksien riittävään arviointiin ja julkistamiseen perustuvien esitysten tekeminen luottamushenkilöhallinnolle
- suotuisan ilmapiirin luominen työsuojelulle sekä työyhteisöjen kehittämiselle
- aineelliset edellytykset kuten tuotantovälineiden ja -tilojen turvallisuus, joista on huolehdittava jo suunnittelu- ja investointipäätösten yhteydessä
- työsuojeluhenkilöstön toimintamahdollisuuksien turvaaminen

5.4 Luottamushenkilöjohto

- työsuojelun toteuttamisen edellytysten turvaaminen
- määrärahojen ja muiden keskeisten resurssien myöntäminen
- työsuojeluun liittyvät, perustavaa laatua olevat periaatepäätökset

6. TYÖSUOJELUORGANISAATIO

Työsuojelun perusasiat on hoidettava aina linjaorganisaatiossa. Työsuojelun tulee olla olennainen sisäistetty osa työntekoa.

Heinäveden kunnanhallitus määrää työsuojelupäällikön sekä varatyösuojelupäällikön edustamaan työnantajaa työsuojeluasioissa.

6.1 Työsuojelupäällikön tehtäviin kuuluu

perehtyä

- työsuojelusäännöksiin, -määräyksiin ja -ohjeisiin
- työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan oloihin ja seurata niiden kehitystä ja ryhtyä toimiin havaitsemansa epäkohdan tai puutteen poistamiseksi

osallistua

- työsuojelutarkastuksiin ja -tutkimuksiin

- työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla
- Heinäveden kunnan työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun ja ylläpitämiseen
- työyhteisötiimin kehittämiseen
- työsuojelun talousarvion laatimiseen
- henkilöstötilinpäätöksen laatimiseen
- sisäilmatyöryhmän kokouksiin

huolehtia

- että työnantaja ja hänen edustajansa sekä työntekijät saavat tarpeelliset tiedot työsuojelusäännöksistä, -määräyksistä ja -ohjeista
- että säädetyt työn turvallisuuteen ja terveellisyyteen liittyvät käyttöönotto- ja kunnossapitotarkastukset toimitetaan
- työnantajan ja työntekijöiden välisen yhteistoiminnan järjestämisestä, ylläpitämisestä ja kehittämisestä
- työsuojeluväalien järjestämisestä
- että varatyösuojelupäällikkö ja yhteistyötoimikunta saa tiedon työsuojeluun liittyvistä toimista

tehdä esityksiä työnantajalle

- ensiaputoiminnasta ja –koulutuksen järjestämisestä
- työsuojeluun liittyvästä työnopastuksesta, koulutuksesta ja tiedotuksesta
- tutkimuksen järjestämisestä työpaikalla sattuneen tapaturman tai havaitun tapaturmavaaran tai muiden työpaikalla ilmenneiden työstä johtuvien sairauksien johdosta

Vaaleilla valitaan kaksi valtuutettua ja heille kaksi varavaltuutettua.

Valtuutettujen toimikausi on neljä vuotta. Työnantajan tulee huolehtia, että heille annetaan edellytykset tehtäviensä hoitamiseen. Tehtävien hoitaminen edellyttää riittävää työnantajan järjestämää koulutusta sekä ajankäyttöä.

6.2 Työsuojeluvaltuutetun tehtäviin kuuluu

perehtyä

- työsuojelusäännöksiin, -määräyksiin, ja -ohjeisiin
- työn turvallisuutta ja terveellisyyttä koskeviin työpaikan oloihin ja seurata niiden kehitystä sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja epäkohdista työnjohdolle ja työsuojelupäällikölle sekä tarvittaessa työsuojeluviranomaiselle

osallistua

- Heinäveden kunnan työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun ja ylläpitämiseen
- tarvittaessa työsuojelutarkastuksiin ja –tutkimuksiin
- sisäilmatyöryhmän kokouksiin
- tarvittaessa tutkimukseen, joka on toimeenpantu työpaikalla sattuneen tapaturman tai havaitun tapaturmavaaran, ilmenneen ammattitautin tai havaitun ammattitautivaaran tai muiden työpaikalla ilmenneiden työstä johtuvien sairauksien johdosta
- työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla
- työnantajan ja työntekijöiden välisen työsuojeluyhteistoiminnan kehittämiseen

- työyhteisötiimin kehittämiseen
- riskienkartoituksiin työpaikoilla vähintään kerran vuodessa

Työsuojeluvaltuutetulla on oikeus keskeyttää vaarallinen työnteko.

6.3 Työyhteisötiimi= TYTTI

Työyhteisötiimin muodostavat työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutetut, henkilöstöasioista vastaava hallintosihteeri sekä työterveyshoitaja.

Työyhteisötiimin tehtävänä on

- tiimityöskentelyn keinoin kehittää työsuojelua
- toimia tiedonhankinta ja tiedonvälityskanavana työsuojelua ja työyhteisön kehittämistä koskevissa asioissa
- käsitellä ja kehittää yhteistyötoimikuntaan vietäviä asioita
- pitää työsuojelun toimintaohjelma ajan tasalla
- kartoittaa työsuojelun strategia- ja painopistealueet
- osallistuu yhteistyötoimikunnan kokoukseen

6.4 Yhteistyötoimikunta

Kunnanhallitus on 21.8.2017 § 159 perustanut yhteistyötoimikunnan, joka toimii kunnan ja henkilöstön välisenä yhteistoimintaelimenä sekä kunnallisen alan työsuojelusopimuksen tarkoittamana työsuojelutoimikuntana. Puheenjohtajana toimii työnantajaa edustava ja varapuheenjohtajana henkilöstöä edustava jäsen. Yhteistyötoimikunnan toimikausi on neljä vuotta.

Yhteistyötoimikuntaan kuuluu ~~kymmenen jäsentä~~ henkilöstöä edustavina jäseninä toimivat pääluottamusmiehet sekä heidän henkilökohtaiset varahenkilönsä sekä työsuojeluvaltuutetut. Työnantajan edustajina yhteistyötoimikunnassa toimivat kunnanjohtaja, työsuojelupäällikkö sekä henkilöstöasioista vastaava hallintosihteeri.

7. RISKIEN ARVIOINTI

Riskien hallinta on kokonaisnäkemys vaaroista ja toimenpiteistä vahinkojen pienentämiseksi ja poistamiseksi. Ennen kuin riskit voidaan tehokkaasti hallita, ne tulee tunnistaa ja arvioida. Riskien hallintaan kuuluu myös riskin suuruuden arviointi ja tarkoituksenmukaisten turvallisuustoimien valitseminen ja toteuttaminen.

Riskien arviointi tulee tehdä jokaiseen Heinäveden kunnan työpaikkaan. Riskien arvioinnissa käytetään STM:n Työsuojeluosaston kehittämää vaarojen tunnistamiseen tarkoitettua lomakepohjaa. Riskien arviointi tulee päivittää aina tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Arviointilomakkeet tulee olla nähtävillä työpaikoilla. Riskien arvioinnin perusteella päätetään tarvittavista toimenpiteistä ja niiden tärkeysjärjestyksestä. Toimenpiteille määritellään vastuuhenkilöt ja toteutuksen ajankohdat.

Riskien hallinta on jokapäiväistä työolosuhteiden tarkkailua sekä välitöntä puuttumista havaittuihin epäkohtiin.

8. TYÖYHTEISÖN KEHITTÄMINEN

Työyhteisön kehittäminen on entistä tärkeämpi työsuojelun tehtäväalue. Hyvä psyko-sosiaalinen työympäristö lisää työviihtyvyyttä ja henkistä hyvinvointia. Tällaisella hyvällä työilmapiirillä ja me-hengellä varustetut työyhteisöt toimivat tuottavammin ja siinä esiintyy vähemmän toimintahäiriöitä ja poissaoloja kuin hankalissa työyhteisöissä.

Henkilöstölle tulee antaa muutoksista asianmukaista ja rehellistä tietoa. Lisäksi henkilöstölle annetaan mahdollisuus osallistua muutoksen suunnitteluun.

9. HÄIRINTÄ JA EPÄASIALLINEN KOHTELU

Heinäveden kunnassa noudatetaan häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallinnan mallia, jonka kunnanhallitus on hyväksynyt. Liite 1

10. AKTIIVINEN TYÖKYVYN SEURANTA

Heinäveden käytetään aktiivisen työkyvyn seurantamallia. Liite 2

11. KOULUTUS JA TIEDOTUS

Työsuojeluasioista tiedottaminen kuuluu työsuojelu- ja työterveyshenkilöstölle sekä esimiehille. Tiedottaminen pitää järjestää siten, että tieto leviää koko organisaatioon. Jokaisessa työyksikössä on perehdyttämiskansio, jonka liitteenä on työsuojelun toimintaohjelma.

12. TYÖNOPASTUS JA PEREHDYTTÄMINEN

Päävastuu perehdyttämisestä on asianomaisen henkilön esimiehellä. Esimies voi siirtää perehdyttämisen toisen henkilön tehtäväksi. Perehdyttämisestä on tehtävä kirjallinen suunnitelma, jonka molemmat osapuolet allekirjoittavat. Työnopastus on tärkeä osa perehdyttämistä. Se on suunnitelmallista toimintaa, jonka tavoitteena on antaa opastettavalle tiedolliset, taidolliset ja asenteelliset valmiudet tehtävän hoitamiseksi. Perehdyttämissuunnitelma on liitteenä nro 3.

13. TYÖTERVEYSHUOLTO

Työterveyshuollon tavoitteena on terveellinen ja turvallinen työ, työympäristö ja työyhteisö, työhön liittyvien terveysvaarojen ja haittojen ehkäisy samoin kuin työntekijän terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen, edistäminen ja seuranta työuran eri vaiheissa. Heinäveden kunnan työterveyshuollosta on tehty sopimus Siun soten työterveyshuollon kanssa. Heinäveden kunnassa on hyväksytty Työterveyshuollon toimintasuunnitelma Liite 4

14. TYÖKYKYÄ YLLÄPITÄVÄ TOIMINTA

Työnantaja kannustaa ja tukee henkilöstön omatoimista työ- ja toimintakyvyn ylläpitämistä.